

RECHTSPRAAK EUROPA

RECHTSPRAAK VAN HET EUROPESE HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS
EN HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

No. 10 (oktober 2013)

IN ÉÉN [KLIK](#) VERBONDEN MET EUROPA

Deze nieuwsbrief bevat een overzicht op trefwoorden van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) en van het Europees Hof voor de rechten van de mens over de maanden augustus en september 2013.

Deze nieuwsbrief wordt mede mogelijk gemaakt door het gerechtshof Amsterdam en de Raad voor de rechtspraak en wordt gepubliceerd op het weblog [European Courts](#) en op de [website](#) van het gerechtshof Amsterdam.

Kernredactie: Marc de Werd, Roel Andrea en Joanne Bik (LSB).

Medewerkers: Robin Cozijnsen, Menco Rasterhoff, Nienke de Visser, Mirjam Winkels.

Copyright © 2013 Marc de Werd

Volg RECHTSPRAAK EUROPA op twitter: [@EuropeanCourts](#)

INHOUDSOPGAVE

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

- RECHT OP LEVEN (ART. 2)
- VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)
- RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)
- FAMILYLIFE/PRIVACY (ART.8)
- VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART.9)
- KIESRECHT (ART. 3, EERSTE PROTOCOL)

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

- AANBESTEDING
- ARBEID
- BURGERSCHAP VAN DE UNIE
- CONSUMENTENRECHT
- ECONOMISCH BELEID
- ECONOMISCHE, SOCIALE EN TERRITORIALE SAMENHANG
- ENERGIEBELEID
- FISCALE BEPALINGEN
- GEMEENSCHAPPELIJK BUITENLANDS EN VEILIGHEIDSBELEID
- HANDEL
- INSTITUTIONEEL RECHT
- INTERNE MARKT
- INTELLECTUELE EIGENDOM
- JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN
- LANDBOUW
- MEDEDINGING
- MILIEU
- OPENBAARHEID VAN BESTUUR
- VERVOER
- VENNOOTSCHAPSRECHT
- VREEMDELINGEN

3. PREJUDICIELE VRAGEN UIT NEDERLAND

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

RECHTSPRAAK

STRAATSBURG

(Uitspraken over z.g. repeterende rechtsvragen, over de overschrijding van de redelijke termijn van art. 6 EVRM en zaken die eindigen in billijke genoegdoening blijven veelal buiten beschouwing. Uitspraken worden drie maanden na de uitspraakdatum definitief tenzij intern appel wordt ingesteld bij de Grote Kamer van het Hof.)

RECHT OP LEVEN (ART. 2)

ARREST – 5 september 2013 – K.A.B. t. Zweden – persbericht – arrest

Uitzetting van klager van Zweden naar Mogadishu (Somalië) levert geen strijd op met artikel 2/3. Het hof overweegt dat de veiligheidssituatie in Somalië sinds 2011 is verbeterd, klager geen deel uit maakt van een risicogroep en hij daarnaast een huis heeft in Mogadishu waar zijn vrouw woont. Onder die omstandigheden bestaat er geen reëel gevaar voor het leven van klager en is zijn uitzetting niet in strijd met artikel 2/3.

VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)

ARREST – 5 september 2013 – I. t. Zweden – persbericht – arrest

Afwijzende beslissing van de Zweedse autoriteiten op de asielaanvraag van een Russisch gezin en de uitzetting van het gezin naar Rusland levert een schending van artikel 3 op nu zij gevaar liepen om in Rusland onmenselijk behandeld te worden. Artikel 36 van het verdrag, waarin wordt bepaald dat een lidstaat waarvan een onderdaan verzoeker is het recht heeft schriftelijke conclusies in te dienen en aan zittingen deel te nemen, is niet van toepassing in deze zaak.

ARREST – 1 augustus 2013 – Horshill t. Griekenland – persbericht – arrest

Verzoeker, een Soedanese vreemdeling die uitgezet zou worden, werd nadat hij een asielaanvraag had gedaan achtereenvolgens vastgehouden in twee politiebureaus. Het hof herhaalt dat een politiebureau niet de aangewezen plek is om personen te detineren die in afwachting zijn van een asielaanvraag. Dat, in combinatie met de omstandigheden waaronder die detentie heeft plaatsgevonden (overbevolking, geen daglicht in de cel, geen mogelijkheid om in de buitenlucht te wandelen) maken dat er sprake is van een schending van artikel 3. Het hof neemt geen schending van artikel 5 § 1 (f) aan, nu niet is gebleken dat zijn detentie willekeurig was geweest.

ARREST – 19 september 2013 - H.W. t. Duitsland - arrest

Klager is twaalf jaar geleden veroordeeld tot een gevangenisstraf voor een aantal seksuele delicten en gelijktijdig is de preventieve hechtenis bevolen omdat klager een persoonlijkheidsstoornis zou hebben die hem een gevaar voor de samenleving maakt. Na het uitzitten van de gevangenisstraf is klager in preventieve hechtenis geplaatst waarna deze preventieve hechtenis niet binnen de termijn van twee jaar opnieuw door een rechter is getoetst. Weliswaar was de overschrijding van de twee jaar niet heel erg lang (27 dagen) maar nu de vertraging op geen enkele manier aan klager te verwijten valt en er ondanks dat hij er zelf naar gevraagd heeft pas na het verstrijken van de termijn actie is ondernomen, neemt het hof een schending van artikel 5 paragraaf 1 aan. Daarnaast is het medisch rapport dat ten grondslag ligt aan de preventieve hechtenis veel te oud (12,5 jaar) en had er een nieuwe medische beoordeling moeten plaatsvinden.

RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)

ARREST – 3 september 2013 – M.C. en anderen t. Italië – persbericht – arrest

De zaak betreft een compensatieregeling voor slachtoffers van besmette bloedtransfusies. De regeling is bedoeld om de kosten voor de noodzakelijke medische behandeling te dekken. De klagers komen op tegen noodwetgeving op grond waarvan een groot deel van de tegemoetkoming niet wordt gecorrigeerd voor inflatie.

Het hof overweegt dat de indexering van de compensatieregeling onderwerp van debat was en dat de overheid als betrokken partij dat debat met de noodwetgeving in zijn voordeel heeft beslecht. Aan een beslissing van het Constitutioneel Hof, waarin was bepaald dat de noodwetgeving ongeoorloofd onderscheid maakte tussen groepen patiënten, was bovendien geen gevolg gegeven. Een en ander leidt tot schendingen van artikel 6 EVRM.

Daarnaast neemt het hof schending aan van het recht op eigendom ('A1P1'). Het hof wijst op het belang van klagers, nu hun medische prognose nauw verbonden is met de uitbetaling van compensatie. Het hof grondt mede hierop het oordeel dat het niet-indexeren van de tegemoetkoming een abnormale en excessieve last vormt voor klagers en een disproportionele inbreuk maakt op hun eigendomsrecht.

Gelet op het grote aantal getroffen personen past het hof de 'pilot judgment procedure' toe en nodigt het Italië uit om in vergelijkbare gevallen passende maatregelen te treffen.

ARREST – 24 september 2013 - De Luca en Pennino t. Italië - arrest

Beide klachten zien op de onmogelijkheid voor verzoekers een definitieve uitspraak op grond waarvan zij het geld dat zij tegoed hadden van een insolvente gemeente konden terugkrijgen, te effectueren. Het Hof verwerpt de stelling van de overheid dat het niet volledig terugbetalen van de schulden wordt gerechtvaardigd door de uitzonderlijke omstandigheid dat de gemeentelijke overheid insolvent was geworden. Als onderdeel van de overheid kan een gemeente niet financiële moeilijkheden als excuus gebruiken om de verplichtingen die voortvloeien uit een onherroepelijke uitspraak niet na te komen. Het Hof overweegt voorts dat er sprake is van een schending van artikel 6 omdat verzoekers de definitieve uitspraak feitelijk niet hebben kunnen effectueren.

FAMILIELEVEN/PRIVACY (ART. 8)

ARREST – 26 september 2013 - Zambotto Perrin t. Frankrijk - arrest

Het recht op familieleven van een alleenstaande moeder is niet geschonden door de beslissing van de Franse autoriteiten tot volle adoptie van haar kind door een pleeggezin, nu dit in het belang van het kind is.

ARREST - 19 december 2013 - Von Hannover t. Duitsland - arrest

Geen schending artikel 8 door geen verbod op het plaatsen van de foto's van prinses Caroline von Hannover uit te vaardigen. Het hof heeft eerder in de zaak *Axel Springer AG and Von Hannover* overwogen dat er een belangenafweging moet plaatsvinden tussen het recht op bescherming van het privéleven en het recht op vrijheid van meningsuiting. Daarbij spelen onder andere de volgende criteria een rol: levert het artikel/de foto's een bijdrage aan het publieke debat, is de betreffende persoon een bekendheid en wat zijn de omstandigheden waaronder de foto's zijn gemaakt. In het onderhavige geval oordeelt het hof dat de foto's en het bijbehorende artikel bijdragen aan een publiek debat en de betreffende persoon een publieke bekendheid is die geen aanspraak kan maken op de zelfde bescherming van haar privéleven als een onbekende individu.

VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART.10)

ARREST – 19 september 2013 – Stojanovic t. Kroatië – persbericht - arrest

Een politicus is verantwoordelijk gehouden in een smaadprocedure voor uitspraken, gepubliceerd in een tijdschrift, die volgens hem ten onrechte aan hem zijn toegeschreven. Het hof stelt vast dat artikel 10 van toepassing is in deze zaak en neemt een schending van dit artikel aan, nu de omvang van de aansprakelijkheid in een smaadprocedure niet verder reikt dan iemands eigen uitspraken en iemand niet verantwoordelijk kan worden gehouden voor uitspraken door anderen gedaan.

VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID (ART. 35)

ARREST – 19 september 2013 - Asbl Eglise de Scientologie t. België - ontvankelijkheidsbeslissing

Nadat het Belgische openbaar ministerie zich, hangende de strafzaak tegen de Scientology-kerk in België, in de media over de zaak zou hebben uitgelaten, beriep klager zich op twee schendingen van het recht op een eerlijk proces: geen fair hearing en inbreuk op de onschuldpresumptie. Nu de zaak nog niet onherroepelijk was afgedaan in België, acht het hof de eerste klacht prematuur. Ten aanzien van de tweede klacht overweegt het hof dat door klager ter onderbouwing slechts mediaberichten zijn ingebracht, zodat niet vast staat of de gewraakte uitlatingen daadwerkelijk van de Belgische autoriteiten afkomstig zijn. De klacht wordt op dit onderdeel als kennelijk ongegrond niet-ontvankelijk verklaard.

ARREST – 19 september 2013 - De Ram t. Frankrijk - ontvankelijkheidsbeslissing

De klacht betreft een onderscheid in de overgangsregeling van een nieuwe Franse wet, waardoor bepaalde (oudere) kinderen niet wordt toegestaan om, behalve de naam van de eerste ouder, ook de achternaam van hun tweede ouder te mogen dragen. Jongere kinderen en pasgeboren wordt dat wel toegestaan. Het hof acht het onderscheid niet in strijd met art. 8/14 EVRM, omdat de regeling – in het licht van het Franse namenrecht – niet arbitrair was en het belang van rechtszekerheid en het principe van onveranderlijkheid van namen in het geding waren.

KIESRECHT (ART. 3, EERSTE PROTOCOL)

ARREST – 17 september 2013 - Söyler t. Turkije - arrest

Klager, een veroordeelde Turkse zakenman, mocht tijdens zijn detentie in 2007 en na zijn voorwaardelijke vrijlating in 2011 niet stemmen bij de verkiezingen in Turkije.

Het hof stelt vast dat met verbod op het gebruik kunnen maken van het stemrecht door veroordeelde gevangenen in Turkije geen rekening wordt gehouden met de aard of ernst van het misdrijf, de lengte van de gevangenisstraf of de individuele omstandigheden van de gedetineerde. De toepassing van een dergelijk harde maatregel op een cruciaal recht valt

volgens het hof buiten de aanvaardbare ruimte die een Staat heeft om te beslissen over zaken als het kiesrecht van veroordeelden. In het onderhavige geval is sprake van een uitsluiting die veel zwaarder is en verder gaat dan in zaken tegen andere lidstaten, omdat onderhavige uitsluiting ook ziet op veroordeelden die niet eens daadwerkelijk een gevangenisstraf uitzitten. Schending artikel 3, protocol 1)

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

RECHTSPRAAK

LUXEMBURG

AANBESTEDING

CONCLUSIE – 18 september 2013 – Zaak C-425/12 – Portgás – conclusie

Procedures voor plaatsen van overheidsopdrachten in sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie – Richtlijn 93/38/EEG – Niet-omzetting in nationaal recht – Mogelijkheid voor overheidsinstantie om bepaalde bepalingen van richtlijn 93/38/EEG in te roepen tegen houder van openbare dienstconcessie die hoedanigheid van aanbestedende dienst heeft

AG: een niet omgezette richtlijnbeeping kan niet worden ingeroepen tegen een particuliere onderneming uitsluitend omdat deze een openbare dienstconcessie heeft

ARREST – 12 september 2013 – Zaak C-526/11 – IVD – arrest

Overheidsopdrachten – Richtlijn 2004/18/EG – Artikel 1, lid 9, tweede alinea, sub c – Begrip ‘publiekrechtelijke instelling’ – Voorwaarde inzake financiering van activiteiten, of toezicht op beheer, of toezicht op activiteiten door staat, territoriale lichamen of andere publiekrechtelijke instellingen – Beroepsvereniging van artsen – Wettelijk bepaalde financiering door middel van bijdragen van leden van deze beroepsvereniging – Hoogte van bijdragen vastgesteld door algemene vergadering van deze vereniging – Autonomie van deze vereniging bij bepaling van omvang en wijze van uitvoering van haar wettelijke taken

Hof: een instelling die wordt gefinancierd door bijdragen van haar leden is geen publiekrechtelijke instelling

ARBEID

CONCLUSIE – 26 september 2013 – Zaak C-361/12 – Carratù – conclusie

Sociale politiek – Richtlijn 1999/70/EG – Raamovereenkomst EVV, UNICE en CEEP inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd – Clausule 4 – Arbeidsvoorwaarden – Vergoeding voor onrechtmatige opneming van beding inzake beperking duur in arbeidsovereenkomst – Gelijke behandeling – Begrip staatsorgaan

ARREST – 19 september 2013 – Zaak C-579/12 RX II – Réexamen Commission / Strack – arrest

Heroverweging van arrest van Gerecht in zaak T-268/11 P – Openbare dienst – Besluit van Commissie waarbij overdracht is geweigerd van jaarlijkse vakantiedagen met behoud van loon die ambtenaar wegens langdurige ziekte gedurende referentieperiode niet heeft kunnen opnemen – Artikel 1 sexies, lid 2, Statuut van ambtenaren van Europese Unie – Artikel 4 van bijlage V bij Statuut – Richtlijn 2003/88/EG – Artikel 7 – Recht op jaarlijkse vakantie met behoud van loon – Beginsel van sociaal recht van Unie – Artikel 31, lid 2, Handvest van grondrechten van Europese Unie – Aantasting van eenheid en samenhang van recht van Unie

ARREST – 26 september 2013 – Zaak C-476/11 – Kristensen – arrest

Beginsel van non-discriminatie op grond van leeftijd – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikel 21, lid 1 – Richtlijn 2000/78/EG – Artikel 6, leden 1 en 2 – Bedrijfspensioenverzekering – Leeftijdsafhankelijke progressiviteit van bijdragen

AG: het beginsel van non-discriminatie op grond van leeftijd staat niet in de weg aan een bedrijfspensioenverzekering op basis waarvan een werkgever, als bestanddeel van het salaris, pensioenbijdragen betaalt die hoger worden naar gelang van de leeftijd van de werknemer, mits het daaruit voortvloeiende verschil in behandeling op grond van leeftijd passend en noodzakelijk is om een legitieme doelstelling te bereiken. Het staat aan de verwijzende rechter om dit na te gaan.

CONCLUSIE – 26 september 2013 – Zaak C-167/12 – CD – **Grote Kamer – persbericht – conclusie**

Sociaal beleid – Richtlijn 92/85/EEG – Werkingsfeer – Draagmoederschap – Zwangerschapsverlof – Richtlijn 2006/54 – Gelijke behandeling van mannen en vrouwen – Verbod op een minder gunstige behandeling op grond van zwangerschap

AG: draagmoeder en wensmoeder hebben beiden recht op zwangerschapsverlof. Het verlof moet wel worden verdeeld tussen de moeders

CONCLUSIE – 26 september 2013 – Zaak C-363/12 – Z – **Grote Kamer – persbericht – conclusie**

Sociale politiek – Draagmoederschap – Recht op met zwangerschaps- of adoptieverlof overeenkomend verlof – Richtlijn 2006/54/EG – Gelijke behandeling van mannen en vrouwen – Werkingsfeer – Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap – Richtlijn 2000/78/EG – Gelijke behandeling in arbeid en beroep – Werkingsfeer – Begrip handicap – Deelneming aan beroepsleven – Artikel 5 – Verplichting om in redelijke aanpassingen te voorzien

A-G: Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking), is niet toepasselijk in omstandigheden waarin een vrouw wier genetisch kind is geboren ingevolge een draagmoederschapsovereenkomst, een met zwangerschaps- en/of adoptieverlof overeenkomend betaald verlof is geweigerd.

Zie ook: [Hebben wensmoeders recht op zwangerschapsverlof](#)

ARREST – 19 september 2013 – Zaak C-5/12 – Betriu Montull – arrest

Sociale politiek – Richtlijn 92/85/EEG – Bescherming van veiligheid en gezondheid op werk van werkneemsters tijdens zwangerschap, na bevalling en tijdens lactatie – Artikel 8 – Zwangerschapsverlof – Richtlijn 76/207/EEG – Gelijke behandeling van mannelijke en vrouwelijke werknemers – Artikel 2, leden 1 en 3 – Recht op verlof voor in loondienst werkzame moeders na geboorte van kind – Opneembaar door in loondienst werkzame moeder of in loondienst werkzame vader – Niet in loondienst werkende moeder die niet bij

wettelijk socialezekerheidsstelsel is aangesloten – In loondienst werkzame vader uitgesloten van recht op verlof – Biologische vader en adoptievader – Beginsel van gelijke behandeling

Hof: Richtlijn 92/85/EEG verzet zich niet tegen een nationale maatregel zoals die in het hoofdgeding, die bepaalt dat de vader van een kind die het statuut van werknemer heeft met instemming van de moeder, die eveneens het statuut van werknemer heeft, recht heeft op moederschapsverlof in de periode aaneensluitend op de periode van zes weken verplicht verlof van de moeder na de bevalling, behoudens de gevallen waarin er sprake is van gevaar voor de gezondheid van de moeder, terwijl de vader van een kind die het statuut van werknemer heeft geen recht heeft op een dergelijk verlof wanneer de moeder van zijn kind niet het statuut van werknemer heeft en niet onder een wettelijk socialezekerheidsstelsel valt.

ARREST – 12 september 2013 – Zaak C-614/11 – Kuso – arrest

Sociale politiek – Gelijke behandeling van mannen en vrouwen – Richtlijn 76/207/EEG – Vóór toetreding van lidstaat gesloten arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd – Beëindiging van overeenkomst na toetreding – Arbeidsvoorwaardenregeling volgens welke overeenkomst eindigt op laatste dag van jaar waarin pensioenleeftijd wordt bereikt – Verschillende leeftijd voor mannen en vrouwen

Hof: Richtlijn 76/207/EEG moet aldus worden uitgelegd dat een nationale regeling zoals die welke in het hoofdgeding aan de orde is, die bestaat uit een arbeidsvoorwaardenregeling die integrerend deel uitmaakt van een vóór de toetreding van de betrokken lidstaat tot de Europese Unie gesloten arbeidsovereenkomst, volgens welke de arbeidsverhouding eindigt bij het bereiken van de pensioenleeftijd, die verschilt naargelang de werknemer een man of een vrouw is, een door de richtlijn verboden directe discriminatie oplevert wanneer de betrokken werknemer deze leeftijd bereikt na deze toetreding.

ARREST – 26 september 2013 – Zaak C-546/11 – Toftgaard – arrest

Gelijke behandeling in arbeid en beroep – Verbod van discriminatie op grond van leeftijd – Richtlijn 2000/78/EG – Artikel 6, leden 1 en 2 – Weigering wachtgeld te betalen aan ambtenaren die 65 zijn en in aanmerking komen voor ouderdomspensioen

Hof: Artikel 6, lid 2, van richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep moet aldus worden uitgelegd dat het enkel van toepassing is op onder een ondernemings- en sectoriële regeling inzake sociale zekerheid vallende pensioen- en invaliditeitsuitkeringen.

BURGERSCHAP VAN DE UNIE

ARREST – 19 september 2013 – Zaak C-140/12 – Brey – arrest

Vrij verkeer van personen – Burgerschap van Unie – Richtlijn 2004/38/EG – Verblijfsrecht van meer dan drie maanden – Artikel 7, lid 1, sub b – Persoon die niet langer status van werknemer heeft – Rechthebbende op ouderdomspensioen – Voorwaarde over voldoende bestaansmiddelen te beschikken om niet ten laste te komen van 'socialebijstandsstelsel' van gastland – Aanvraag van bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestatie – Compenserende toeslag ter aanvulling van ouderdomspensioen – Verordening (EG) nr. 883/2004 – Artikelen 3, lid 3, en 70 – Bevoegdheid van lidstaat van woonplaats – Voorwaarden voor toekenning – Recht om legaal op nationaal grondgebied te verblijven – Verenigbaarheid met Unierecht

CONSUMENTENRECHT

ARREST – 19 september 2013 – Zaak C-435/11 – CHS Tour Services – persbericht – arrest

Richtlijn 2005/29/EG – Oneerlijke handelspraktijken – Verkoopbrochure die onjuiste informatie bevat – Kwalificatie als ‚misleidende handelspraktijk’ – Geval waarin handelaar niet kan worden verweten de zorgvuldigheidsverplichting niet te zijn nagekomen

Hof: Een handelspraktijk die misleidend is voor de consument is oneerlijk en om die reden verboden. Geen noodzaak om na te gaan of die praktijk ook in strijd is met de vereisten van professionele toewijding.

CONCLUSIE – 5 september 2013 – Zaak C-413/12 – Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León – conclusie

Oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten – Geschikte en doeltreffende middelen om einde te maken aan gebruik van oneerlijke bedingen – Stakingsvordering ingediend door vereniging voor consumentenbescherming – Verplichting om stakingsvordering in te dienen bij rechter van woonplaats of vestiging van verkoper – Onmogelijkheid om hoger beroep in te stellen tegen beslissing houdende territoriale onbevoegdverklaring – Effectieve rechterlijke bescherming – Procedurele autonomie – Doeltreffendheidsbeginsel

AG: Doeltreffendheidsbeginsel en richtlijn 93/13/EEG verzetten zich niet tegen een nationale procedurereguleer welke geen rechtsmiddel openstaat tegen een territoriale onbevoegdverklaring door de rechter

ENERGIEBELEID

ARREST – 6 september 2013 – Zaak T-465/11 – Globula / Commissie – arrest

Interne markt voor aardgas – Richtlijn 2003/55/EG – Verplichting voor aardgasondernemingen om systeem voor onderhandelde toegang van derden tot gasopslaginstallaties op te zetten – Besluit van Tsjechische autoriteiten waarbij verzoekster tijdelijke ontheffing wordt verleend met betrekking tot haar toekomstige installaties voor ondergrondse gasopslag te Damborice – Besluit van Commissie waarbij Tsjechische Republiek wordt gelast ontheffingsbesluit in te trekken – Werking in tijd van richtlijn 2003/55

FISCALE BEPALINGEN

ARREST – 12 september 2013 – Zaak C-388/11 – Crédit Lyonnais – persbericht – arrest

Belasting over toegevoegde waarde – Zesde richtlijn (77/388/EEG) – Artikelen 17 en 19 – Aftrek van voorbelasting – Gebruik van goederen en diensten zowel voor belaste handelingen als voor vrijgestelde handelingen – Aftrek pro rata – Berekening van pro rata – In andere lidstaten en derde landen gevestigde bijkantoren – Niet-inaanmerkingneming van omzet daarvan

Hof: Een vennootschap waarvan het hoofdkantoor in een lidstaat is gevestigd mag bij de berekening van haar pro rata voor aftrek van de btw niet de omzet van haar in andere lidstaten of derde landen gevestigde bijkantoren in aanmerking nemen.

CONCLUSIE – 5 september 2013 – Zaak C-362/12 – Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation – conclusie

Terugvordering van met Unierecht strijdige nationale belastingen – Beroepstermijnen – Nationale wet die termijn met terugwerkende kracht en zonder voorafgaande kennisgeving verkort

AG: Indien belastingbetaler kan kiezen uit twee rechtsmiddelen met verschillende verjaringstermijnen mag de langere verjaringstermijn niet zonder voorafgaande kennisgeving worden gekort.

CONCLUSIE – 5 september 2013 – Zaak C-302/12 – X – **Nederlandse zaak – conclusie**

Belastingwetgeving – Registratiebelasting op motorvoertuigen – Vrijheid van vestiging – Richtlijn 83/182/EEG – Verblijfplaatsen en duurzaam gebruik van voertuig in twee lidstaten

AG: Bij duurzaam gebruik van auto in Nederland en België kan in beide landen belasting worden geheven

CONCLUSIE – 5 september 2013 – Zaak C-385/12 – Hervis Sport- és Divatkereskedelmi – **Grote Kamer – persbericht – conclusie**

„Belastingwetgeving – Vrijheid van vestiging – Artikel 401 van richtlijn 2006/112/EG – Nationale belasting op de in vestigingen uitgeoefende detailhandel in bepaalde economische sectoren – Progressief belastingtarief bij een aan de omzet gerelateerde heffingsgrondslag – Vergelijking tussen ondernemingen die van een groep dan wel van een franchisesysteem deel uitmaken

AG: De Hongaarse belasting op detailhandel in vestigingen is niet discriminerend tegenover buitenlandse bedrijven. Het kan wel strijd opleveren met de btw regels

ARREST – 26 september 2013 – Zaak C-189/11 – Commissie / Spanje – persbericht – arrest

Niet-nakoming – Fiscale bepalingen – Btw – Richtlijn 2006/12/EG – Artikelen 306 tot en met 310 – Bijzondere regeling voor reisbureaus – Verschillen tussen taalversies – Nationale wettelijke regeling volgens welke deze bijzondere regeling op andere personen dan reizigers van toepassing is – Begrippen ‚reiziger‘ en ‚klant‘ – Uitsluiting van deze regeling van bepaalde verkopen aan publiek – Vermelding op factuur van aftrekbaar btw-bedrag dat geen verband houdt met verschuldigde of voldane voorbelasting – Totalisatie van maatstaf van heffing voor bepaald tijdvak – Onverenigbaarheid

Hof: Het btw regime voor reisagenten is niet beperkt tot verkoop van reisdiensten aan reizigers, maar geldt ook voor de verkoop aan een ander type klant

ARREST – 26 september 2013 – Zaak C-283/12 – Serebryannay vek – arrest

Btw – Richtlijn 2006/112/EG – Artikelen 2, lid 1, sub c, 26, 62 en 63 – Belastbaar feit – Wederzijdse prestaties – Handelingen onder bezwarende titel – Maatstaf van heffing van handeling wanneer tegenprestatie uit diensten bestaat – Recht om onroerende goederen te gebruiken en aan derden te verhuren dat door natuurlijke persoon aan vennootschap wordt toegekend in ruil voor diensten bestaande in verbetering en stoffering van deze goederen door die vennootschap

Hof: Een dienstverrichting bestaande in reparatie en stoffering van een appartement kan in bepaalde gevallen als een onder bezwarende titel verrichte dienst worden beschouwd

CONCLUSIE – 26 september 2013 – Zaak C-366/12 – Klinikum Dortmund – conclusie

Btw – Verstrekking van cytostatica voor behandeling van poliklinische patiënten – Vrijstelling voor ziekenhuisverpleging en medische verzorging en daarmee nauw samenhangende handelingen – Vraag of ‚handelingen die daarmee nauw samenhangen‘ diensten moeten zijn – Vraag of deze moeten worden verricht door belastingplichtige die ziekenhuisverpleging of medische verzorging biedt – Vraag of vrijstelling ervan mogelijk is in geval van nauwe samenhang met verstrekking van medische verzorging die niet door ziekenhuis of inrichtingen van dezelfde aard wordt geboden

GEMEENSCHAPPELIJK BUITENLANDS EN VEILIGHEIDSBELEID

ARREST – 13 september 2013 – Zaak T-383/11 – Makhlouf / Raad – persbericht – arrest

Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid – Beperkende maatregelen tegen Syrië – Bevriezing van tegoeden en economische middelen – In- en doorreisbeperkingen voor grondgebied van Unie – Recht van verdediging – Motiveringsplicht – Kennelijk onjuiste beoordeling – Grondrechten

Hof: De tegen twee Syrische onderdanen genomen maatregelen leveren geen strijd op met hun grondrechten

INTELLECTUELE EIGENDOM

CONCLUSIE – 12 september 2013 – Zaak C-409/12 – Backaldrin Österreich The Kornspitz Company – conclusie

Merken – Artikel 12, lid 2, sub a – Richtlijn 2008/95/EG – Gronden voor vervallenverklaring – Merk dat in de handel de gebruikelijke benaming van een waar of dienst waarvoor het is ingeschreven, is geworden – Objectieve en subjectieve vereisten voor vervallenverklaring – Vaststelling van het voor de beoordeling relevante publiek – Nalaten van de merkhouder – Beschikbaarheid van alternatieve benamingen – Ontbrekende verwijzing van tussenpersonen naar het bestaan van het merk

AG: artikel 12, lid 2, sub a, van richtlijn 2008/95/EG moet aldus worden uitgelegd dat het relevante publiek voor de beoordeling van de vraag of een merk tot de in de handel gebruikelijke benaming van de waar is geworden waarvoor het is ingeschreven, in de eerste plaats de verbruikers en de eindverbruikers zijn. Naargelang van de kenmerken van de markt moeten eveneens de bij de afzet van de waar betrokken ondernemers in aanmerking worden genomen.

CONCLUSIE – 5 september 2013 – Zaak C-479/12 – Gautzsch Großhandel – conclusie

Intellectuele en industriële eigendom – Gemeenschapsmodel – Begrip ‚beschikbaarstelling voor publiek‘ – Begrip ‚ingewijden‘ – Bewijslast betreffende namaak van niet-ingeschreven model – Procesrecht – Toepasselijk recht

CONCLUSIE – 19 september 2013 – Zaak C-355/12 – Nintendo e.a. – conclusie

Auteursrecht en naburige rechten in informatiemaatschappij – Bescherming van technische voorzieningen ontworpen ter voorkoming of beperking van door rechthebbende niet toegestane handelingen – Videospelcomputer ingericht om gebruik van andere dan door producent toegestane spellen te voorkomen – Inrichtingen ter omzeiling van die voorzieningen – Relevantie beoogde bestemming spelcomputer – Relevantie omvang, aard en gewicht van verschillende mogelijke gebruikswijzen inrichtingen

AG: Richtlijn 2001/29/EG moet aldus worden uitgelegd dat met het begrip „technische voorzieningen” in de zin van artikel 6 van die richtlijn voorzieningen kunnen worden bedoeld die niet alleen zijn opgenomen in de auteursrechtelijk beschermde werken zelf, maar ook in de inrichtingen die zijn ontworpen om toegang tot die werken te bieden.

ARREST – 19 september 2013 – Zaak C-661/11 – Martin Y Paz Diffusion – arrest

Merken – Richtlijn 89/104/EEG – Artikel 5 – Toestemming door houder van merk voor gebruik van identiek teken door derde – Toestemming verleend in kader van gedeeld gebruik – Mogelijkheid voor die houder om einde te maken aan gedeeld gebruik en om opnieuw uitsluitend gebruik te maken van zijn merk

Hof: artikel 5 van de Eerste richtlijn (89/104/EEG) verzet zich ertegen dat een merkhouder die, in het kader van een gedeeld gebruik met een derde, had ingestemd met het gebruik door deze derde van tekens die gelijk zijn aan zijn merken voor bepaalde waren van de klassen waarvoor deze merken zijn ingeschreven, en die thans niet langer daarmee instemt, elke mogelijkheid wordt ontnomen om het hem door deze merken verleende uitsluitende recht tegen te werpen aan die derde en om dit uitsluitende recht zelf uit te oefenen voor dezelfde waren als die van voornoemde derde.

INTERNE MARKT

ARREST – 12 september 2013 – Gevoegde zaken C-660/11 + C-8/12 – Biasci e.a. + Rainone e.a. – arrest

Vrijheid van vestiging – Vrij verrichten van diensten – Artikelen 43 EG en 49 EG – Kansspelen – Inzamelen van weddenschappen – Vergunningvoorwaarden – Vereiste van politievergunning en concessie – Nationale regeling – Verplichte minimumafstanden tussen inzamelpunten van weddenschappen – Grensoverschrijdende activiteiten vergelijkbaar met activiteiten waarvoor concessie wordt verleend – Verbod – Wederzijdse erkenning van vergunningen inzake kansspelen

Hof: De artikelen 43 EG en 49 EG moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich niet verzetten tegen een nationale wettelijke regeling op grond waarvan ondernemingen die activiteiten inzake kansspelen wensen uit te oefenen, behalve over een door de staat verleende concessie voor de uitoefening van dergelijke activiteiten dienen te beschikken over een politievergunning, en op grond waarvan een dergelijke vergunning met name enkel wordt verleend aan aanvragers die reeds over een dergelijke concessie beschikken.

CONCLUSIE – 5 september 2013 – Gevoegde zaken C-159/12 + C-160/12 + C-161/12 – Venturini + Gramegna + Muzzio – conclusie

Vrijheid van vestiging – Ontvankelijkheid – Feitelijke elementen van hoofdgeding geheel gesitueerd in interne sfeer van één lidstaat – Volksgezondheid – Nationale wettelijke regeling die verkoop van uitsluitend op recept verkrijgbare geneesmiddelen die geheel ten laste komen van klant beperkt – Parafarmaceutische verkooppunten

A-G: Artikel 49 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat het niet in de weg staat aan een nationale regeling als die welke aan de orde is in de hoofdgedingen, die de verkoop van geneesmiddelen die alleen op recept verkrijgbaar zijn maar ten laste komen van de klant, voorbehoudt aan apotheken

(BEROEPSUITOEFENING)

ARREST – 19 september 2013 – Zaak C-492/12 – Conseil national de l'ordre des médecins – arrest

Vrij verkeer van personen – Vrijheid van vestiging – Vrij verrichten van diensten – Richtlijn 2005/36/EG – Erkenning van beroepskwalificaties – Beroep van tandarts – Specificiteit en onderscheid met beroep van arts – Gemeenschappelijke opleiding

Hof: Richtlijn 2005/36/EG moet aldus worden uitgelegd dat zij zich er niet tegen verzet dat een lidstaat een gespecialiseerde opleidingscyclus instelt, zowel in de geneeskunde als in de tandheelkunde, waarvan de benaming niet overeenstemt met de voor die lidstaat vermelde benamingen in bijlage V bij die richtlijn. Een dergelijke gespecialiseerde opleiding kan zowel openstaan voor personen die enkel een medische basisopleiding hebben voltooid als voor personen die enkel de studie in het kader van de basisopleiding tandheelkunde met goed gevolg hebben volbracht.

ARREST – 12 september 2013 – Zaak C-475/11 – Konstantinides – arrest

Vrij verrichten van medische diensten – Dienstverrichter die zich naar andere lidstaat begeeft om dienst te verrichten – Toepasselijkheid van beroepsregels van ontvangende staat, in het bijzonder inzake honoraria en reclame

Hof: Artikel 5, lid 3, van richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties moet aldus worden uitgelegd dat nationale bepalingen als § 12, lid 1, van de beroepsregeling voor artsen in het Land Hessen, volgens welke honoraria gepast moeten zijn en, behoudens andersluidende wettelijke bepalingen, moeten worden berekend op basis van de officiële tariefregeling voor artsen, en voorts § 27, lid 3, van die beroepsregeling, die artsen verbiedt met de beroepsregels strijdige reclame te maken, niet onder de materiële werkingsfeer ervan vallen.

CONCLUSIE – 12 september 2013 – Zaak C-555/11 – EEAE e.a. – conclusie

Recht van vestiging en vrij verrichten van diensten – Richtlijn 2002/92/EG – Werkingsfeer – Verzekeringbemiddeling – Uitsluiting van bepaalde werkzaamheden door een verzekeringsonderneming of een werknemer van een verzekeringsonderneming – Mogelijkheid voor bedoelde werknemer om incidenteel te bemiddelen in verzekeringen

A-G: Artikel 2, punt 3, tweede alinea, van richtlijn 2002/92 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 december 2002 betreffende verzekeringbemiddeling moet aldus worden uitgelegd dat een werknemer van een verzekeringsonderneming die niet beschikt over de in artikel 4, lid 1, van deze richtlijn bedoelde bekwaamheden, buiten het kader van de ondergeschiktheidsrelatie die voortvloeit uit de contractuele band tussen hem met deze onderneming en met inachtneming van een jaarlijks inkomstenplafond, niet incidenteel verzekeringbemiddelingsactiviteiten mag verrichten. De activiteiten van een werknemer van een verzekeringsonderneming die in naam en voor rekening van zijn werkgever handelt, vallen daarentegen buiten de werkingsfeer van de richtlijn.

ARREST – 26 september 2013 – Zaak C-539/11 – Ottica New Line – persbericht – arrest

Artikel 49 VWEU en artikel 56 VWEU – Vrijheid van vestiging – Volksgezondheid – Opticiens – Regionale wettelijke regeling die vestiging van nieuwe optiekzaken afhankelijk stelt van vergunning – Demografische en geografische beperkingen – Rechtvaardiging – Geschiktheid om beoogde doel te bereiken – Coherentie – Evenredigheid

Italiaanse eisen aan de vestiging van nieuwe opticiens hoeft niet in strijd te zijn met vrijheid van vestiging

JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN

ARREST – 19 september 2013 – Zaak C-251/12 – van Buggenhout en van de Mierop (faillite Grontimmo) – arrest

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening (EG) nr. 1346/2000 – Insolventieprocedures – Artikel 24, lid 1 – Uitvoering van verbintenis ‚ten voordele van schuldenaar die is onderworpen aan insolventieprocedure’ – Betaling aan schuldeiser van die schuldenaar

Hof: Verordening nr. 1346/2000 betreffende insolventieprocedures moet aldus worden uitgelegd dat een betaling in opdracht van een aan een insolventieprocedure onderworpen schuldenaar aan een schuldeiser van deze laatste niet binnen de werkingsfeer van deze bepaling valt.

ARREST – 12 september 2013 – Zaak C-49/12 – Sunico e.a. – arrest

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Rechterlijke bevoegdheid, erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken – Verordening (EG) nr. 44/2001– Artikel 1, lid 1 – Werkingsfeer – Begrip ‚burgerlijke en handelszaken’ – Zaak

aanhangig gemaakt door overheidsorgaan – Schadeloosstelling wegens deelneming aan belastingfraude door derde, die zelf niet btw-plichtig is

Hof: het begrip „burgerlijke en handelszaken” in artikel 1, lid 1, van verordening (EG) nr. 44/2001 moet aldus worden uitgelegd dat daaronder valt een vordering waarmee een overheidsorgaan van een lidstaat van in een andere lidstaat gevestigde rechtspersonen en natuurlijke personen vergoeding vordert van schade die is veroorzaakt door samenspanning tot het plegen van fraude ter ontduiking van in de eerste lidstaat verschuldigde btw.

ARREST – 12 september 2013 – Zaak C-64/12 – Schlecker – arrest

Verdrag van Rome inzake recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst – Arbeidsovereenkomst – Artikel 6, lid 2 – Recht dat van toepassing is bij gebreke van rechtskeuze – Recht van land waar werknemer ‚gewoonlijk zijn arbeid verricht’ – Overeenkomst die nauwer is verbonden met andere lidstaat

Hof: artikel 6, lid 2, van het Verdrag moet in die zin worden uitgelegd dat de nationale rechter, zelfs indien een werknemer de arbeid ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst gewoonlijk, langdurig en zonder onderbreking in hetzelfde land verricht, overeenkomstig het laatste zinsdeel van deze bepaling het recht van het land waar de arbeid gewoonlijk wordt verricht, buiten toepassing kan laten wanneer uit het geheel der omstandigheden blijkt dat die overeenkomst nauwer is verbonden met een ander land

CONCLUSIE – 10 september 2013 – Zaak C-328/12 – Schmid – conclusie

Samenwerking in burgerlijke zaken – Insolventieprocedure – Verordening (EG) nr. 1346/2000 – Bevoegdheid van de rechter van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar ligt – Faillissementspauliana – Extraterritoriaal element – Verweerder met woonplaats in een derde land

A-G: Verordening (EG) nr. 1346/2000 insolventieprocedures, moet aldus worden uitgelegd dat de rechter van de lidstaat op wiens grondgebied de insolventieprocedure is geopend, bevoegd is kennis te nemen van een faillissementspauliana die is gericht tegen een verweerder die zijn woonplaats of statutaire zetel niet in een lidstaat heeft.”

ARREST – 26 september 2013 – Zaak C-157/12 – Salzgitter Mannesmann Handel – arrest

Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening (EG) nr. 44/2001– Artikel 34, punten 3 en 4 – Erkenning van in een andere lidstaat gegeven beslissing – Situatie waarin die beslissing onverenigbaar is met andere beslissing die eerder in dezelfde lidstaat is gegeven tussen dezelfde partijen in geschil dat hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak berust

Hof: Artikel 34, punt 4, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, moet aldus worden uitgelegd dat het door gerechten van eenzelfde lidstaat gegeven onverenigbare beslissingen niet omvat.

LANDBOUW EN VISSERIJ

ARREST – 12 september 2013 – Zaak C-434/12 – Slancheva sila – arrest

Gemeenschappelijk landbouwbeleid – ELFPO – Verordening (EU) nr. 65/2011 – Steun voor plattelandsontwikkeling – Steun voor oprichting en ontwikkeling van micro-ondernemingen – Begrip ‚kunstmatig geschapen voorwaarden’ – Misbruikpraktijken – Bewijs

Hof: Artikel 4, lid 8, van verordening (EU) nr. 65/2011 moet aldus worden uitgelegd dat de toepassingsvoorwaarden ervan vereisen dat een objectief en een subjectief element aanwezig zijn. Wat het eerste van deze elementen betreft, staat het aan de verwijzende rechter om de objectieve omstandigheden van het onderhavige geval te beoordelen die kunnen leiden tot de slotsom dat de met de steunregeling van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) nagestreefde doelstelling niet kan worden verwezenlijkt. Wat het tweede element betreft, staat het aan de verwijzende rechter om de objectieve bewijzen te beoordelen die kunnen leiden tot de slotsom dat de aanvrager van de betaling uit de steunregeling van het ELFPO, door kunstmatig de voorwaarden voor een dergelijke betaling te scheppen, uitsluitend een voordeel heeft willen verkrijgen dat indruist tegen de doelstellingen van die regeling.

MILIEU

ARREST – 26 september 2013 – Zaak C-195/12 – IBV & Cie – arrest

Richtlijn 2004/8/EG – Werkingssfeer – Warmtekrachtkoppeling en hoogrenderende warmtekrachtkoppeling – Artikel 7 – Regionale steunregeling die voorziet in verlening van 'groene certificaten' voor installaties voor warmtekrachtkoppeling – Verlening van grotere hoeveelheid groene certificaten voor installaties voor warmtekrachtkoppeling die voornamelijk andere vormen van biomassa dan hout of houtafval benutten – Beginsel van gelijke behandeling en non-discriminatie – Artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

Hof: Artikel 7 van richtlijn 2004/8/EG moet aldus worden uitgelegd dat het niet alleen van toepassing is op installaties voor warmtekrachtkoppeling die hoogrenderende installaties zijn in de zin van deze richtlijn.

OPENBAARHEID VAN BESTUUR

ARREST – 13 september 2013 – Zaak T-331/11 – Besselink/Raad – **Nederlandse zaak – persbericht – arrest (EN)**

Het Gerecht verklaart het besluit van de Raad waarbij werd geweigerd toegang te verlenen tot een document betreffende de toetreding van de Europese Unie tot het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, gedeeltelijk nietig. Onderhandelingsrichtsnoeren over de toetreding van de EU tot het EVRM die zijn gecommuniceerd met de onderhandelingspartners moeten worden vrijgegeven. Dat geldt ook voor richtsnoeren waarover niet wordt onderhandeld. Voor die onderdelen kan de Raad geen beroep doen op de uitzondering "bescherming van de internationale betrekkingen" in de Eurowob. UvA-hoogleraar Leonard Besselink heeft daarmee deels gelijk gekregen van het EU-Gerecht.

ARREST – 13 september 2013 – Zaak T-380/08 – Nederland / Commissie – **Nederlandse zaak – arrest**

Toegang tot documenten – Verordening (EG) nr. 1049/2001 – Verzoek om toegang tot bepaalde vertrouwelijke passages uit eindbeschikking van Commissie betreffende mededingingsregeling – Weigering van toegang – Motiveringsplicht – Verplichting over te gaan tot concreet en individueel onderzoek – Uitzondering betreffende bescherming van persoonlijke levenssfeer en integriteit van individu – Uitzondering betreffende bescherming van commerciële belangen van derde – Uitzondering betreffende bescherming van doel van onderzoek – Hoger openbaar belang – Loyale samenwerking

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

CONCLUSIE – 5 september 2013 – Zaak C-279/12 – Fish Legal en Shirley – **Grote Kamer – conclusie**

Toegang tot milieu-informatie – Verplichting van overheidsinstanties – ‚Natuurlijke of rechtspersoon die openbare bestuursfuncties naar nationaal recht uitoefent’ – Natuurlijke of rechtspersoon ‚onder toezicht van’ de overheid of van orgaan dat openbare functies uitoefent – Autonoom begrip van Unierecht

A-G: bij de beoordeling of een natuurlijke of rechtspersoon ‚openbare bestuursfuncties naar nationaal recht uitoefent’ in de zin van artikel 2, lid 2, sub b, van richtlijn 2003/4/EG moet uitsluitend van het Unierecht worden uitgegaan voor zover het de definitie van het begrip ‚openbare bestuursfuncties’ betreft, terwijl op grond van het recht van de lidstaten in voorkomend geval moet worden bepaald welke natuurlijke of rechtspersonen die functies kunnen uitoefenen.

VENNOOTSCHAPSRECHT

ARREST – 26 september 2013 – Zaak C-418/11 – TEXDATA Software – arrest

Vennootschapsrecht – Vrijheid van vestiging – Elfde richtlijn (89/666/EEG) – Openbaarmaking van boekhoudbescheiden – Bijkantoor van in andere lidstaat gevestigde kapitaalvennootschap – Geldboete bij verzuim van openbaarmaking binnen gestelde termijn – Recht op doeltreffende voorziening in rechte – Beginsel van eerbiediging van rechten van verdediging – Geschiktheid, doeltreffendheid, evenredigheid en afschrikkende werking van sanctie

Hof: onder voorbehoud van de door de verwijzende rechter te verrichten verificaties moeten de artikelen 49 VWEU en 54 VWEU, de beginselen van een doeltreffende voorziening in rechte en van eerbiediging van de rechten van de verdediging en artikel 12 van de Elfde richtlijn (89/666/EEG) aldus worden uitgelegd dat zij zich niet verzetten tegen een nationale regeling als die in het hoofdgeding, volgens welke bij overschrijding van de termijn van negen maanden voor de openbaarmaking van de boekhoudbescheiden onmiddellijk een geldboete van minstens 700 EUR wordt opgelegd aan de kapitaalvennootschap met een bijkantoor in de betrokken lidstaat, zonder haar vooraf in gebreke te stellen en zonder haar de mogelijkheid te bieden om zich over de verweten inbreuk uit te spreken.

VERVOER

ARREST – 26 september 2013 – Zaak C-509/11 – ÖBB-Personenverkehr – persbericht – arrest

Verordening (EG) nr. 1371/2007– Rechten en verplichtingen van treinreizigers – Artikel 17 – Vergoeding van kostprijs van vervoerbewijs bij vertraging – Uitsluiting van overmacht – Toelaatbaarheid – Artikel 30, lid 1, eerste alinea – Bevoegdheden van voor handhaving van deze verordening aangewezen nationale instantie – Mogelijkheid om spoorwegonderneming bindend wijziging van haar vergoedingsregeling voor reizigers voor te schrijven

Hof: treinreizigers hebben recht op gedeeltelijke terugbetaling van het treinticket in geval van vertraging, ook als die vertraging het gevolg is van overmacht

VREEMDELINGEN

ARREST – 19 september 2013 – Zaak C-297/12 – Filev en Osmani – arrest

Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op grondgebied verblijven – Richtlijn 2008/115/EG – Artikel 11, lid 2 – Terugkeerbesluit dat gepaard gaat met inreisverbod – Duur van inreisverbod in beginsel beperkt tot vijf jaar – Nationale regeling volgens welke inreisverbod voor onbepaalde tijd geldt indien geen verzoek om beperking wordt ingediend – Artikel 2, lid 2, sub b – Onderdanen van derde landen die verplicht zijn tot terugkeer als strafrechtelijke sanctie of als gevolg van strafrechtelijke sanctie – Niet-toepassing van richtlijn

Hof: Artikel 11, lid 2, van richtlijn 2008/115/EG moet aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een nationale bepaling, zoals § 11, lid 1, van het Gesetz über den

Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (wet op het verblijf, de beroepswerkzaamheden en de integratie van vreemdelingen op het grondgebied van de Bondsrepubliek), die voor de toekenning van de beperking van de duur van een inreisverbod vereist dat de betrokken onderdaan van een derde land een aanvraag indient om een dergelijke beperking te verkrijgen.

ARREST – 10 september 2013 – Zaak C-383/13 PPU – G. en R. – **Nederlandse zaak – persbericht – arrest**

Visa, asiel, immigratie en andere beleidsterreinen die verband houden met het vrije verkeer van personen – Immigratiebeleid – Illegale immigratie en illegaal verblijf – Repatriëring van illegaal verblijvende personen – Richtlijn 2008/115/EG – Terugkeer van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen – Verwijderingsprocedure – Bewaringsmaatregel – Verlenging van bewaring – Artikel 15, leden 2 en 6 – Rechten van verdediging – Recht om te worden gehoord – Schending – Gevolgen

Hof: de niet-eerbiediging van de rechten van verdediging bij verlenging van de bewaring van een persoon die illegaal verblijft, met het oog op diens verwijdering, leidt niet automatisch tot opheffing van de bewaring. De nationale rechter moet nagaan of degene die de schending aanvoert ook daadwerkelijk de mogelijkheid is ontnomen om zich zodanig te verweren dat de administratieve procedure een andere afloop had kunnen hebben.

ARREST – 24 september 2013 – Zaak C-221/11 – Demirkan – **Grote Kamer – persbericht – arrest**

Associatieovereenkomst EEG-Turkije – Aanvullend protocol – Artikel 41, lid 1 – Standstillclausule – Visumplicht voor toegang tot lidstaat – Vrij verrichten van diensten – Recht van Turks staatsburger om zich naar lidstaat te begeven om er familielid te bezoeken en om er potentieel diensten te ontvangen

Hof: Turkse onderdanen hebben geen recht om zonder visum het grondgebied van een lidstaat van de EU te betreden om daar een dienst te ontvangen. Het Aanvullend Protocol bij de associatieovereenkomst EEG-Turkije verzet zich er niet tegen dat na de inwerkingtreding ervan een visumplicht wordt ingesteld met betrekking tot het ontvangen van diensten.

3. PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN

VRAGEN UIT NEDERLAND

(Deze rubriek bevat prejudiciële verwijzingen van Nederlandse rechters van de afgelopen maand aan het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg.)

TIP: ZOEKEN NAAR PREJUDICIËLE VRAGEN

Alle prejudiciële verwijzingen (dus ook die van rechters uit andere lidstaten) worden opgenomen in de databank "Verwijzingsuitspraken (Bistro)". Daarin kan o.a. gezocht worden op onderwerp en EU-regelgeving. Op die manier is eenvoudig na te gaan of over de geldigheid of uitleg van een bepaalde regel van EU-recht mogelijk al prejudiciële vragen zijn gesteld en/of nog aanhangig zijn. De beantwoording van de vragen door het HvJEU wordt ook opgenomen in de databank. Bij een Nederlandse prejudiciële verwijzing wordt ook de einduitspraak van de Nederlandse rechter verwerkt in de databank. Nota bene: Porta Iuris is alleen beschikbaar voor medewerkers van de Rechtspraak. Prejudiciële verwijzingen zijn ook toegankelijk op de website van HvJEU bij [Info Curia](#).

BELASTINGEN

Hoge Raad, 9 augustus 2013, [ECLI:NL:HR:2013:474](#)

Prejudiciële vragen over 150 km criterium in het kader van fiscale behandeling van extraterritoriale kosten en vrij verkeer van werknemers

CONSUMENTENRECHT

Prejudiciële vragen over uitleg van richtlijn 1999/44/EG, ambtshalve onderzoek of de koper een consument is in de zin van de richtlijn en ovr de stelplicht en bewijslast van non-conformiteit

GHARL, 10 september 2013, [ECLI:NL:GHARL:2013:6635](#)

Consumentenkoop – aansprakelijkheid voor schade aan tweedehandsauto - Richtlijn 1999/44/EG – ambtshalve onderzoek of koper consument is – effectiviteitsbeginsel

Appellant koopt een tweedehands auto bij autobedrijf Hazet. Na een paar maanden vliegt de auto in de brand. Negen maanden na de brand wordt autobedrijf Hazet aansprakelijk gesteld voor de schade.

HANDVEST GRONDRECHTEN

Hoge Raad, 12 juli 2013, ECLI:NL:HR:2013:20

Prejudiciële vragen over artikel 47 Handvest grondrechten EU en het bewijs van oorsprong dat in casu is geleverd door een derde die geen inzage geeft in het onderzoek, [C-437/13 Unitrading]

Artikel 47 Handvest- Douanerechten - eerbiediging van rechten van verdediging; gemotiveerde betwisting van door douane gebruikt bewijsmateriaal met betrekking tot de oorsprong van goederen - onmogelijkheid van de douane om opening van zaken te geven van law enforcement sensitive information

INTELLECTUELE EIGENDOM

Hoge Raad, 12 juli 2013, ECLI:NL:HR:2013:20

Prejudiciële vragen over uitleg Auteursrechtlijn en uitputting van distributierecht [C-419/13 (Art & Allposters)]

Intellectuele eigendom – auteursrecht – Openbaarmaking van “canvas transfers” die zijn vervaardigd van in het verkeer gebrachte posters - Uitputting distributierecht - art. 12b Aw – richtlijn 2001/29/EEG (Auteursrechtlijn) – Poortvlietmaatstaf - bewerkingsrecht

LANDBOUW

CBB, 4 juli 2013, ECLI:NL:CBB:2013:37

Prejudiciële vragen over uitleg van de Restitutieverordening en de Certificatenverordening, [C-387/13 VAEX varkens en veehandel]

Restitutie - certificaat bij uitvoer - bevoegdheid van het College -aangifte ten uitvoer - geldigheidsduur certificaat - verknochtheid restitutie – certificaat – verordening 612/2009 – verordening 376/2008

Het gaat om de uitvoer van vaarsen. Partijen zijn het er niet over eens of uitvoer heeft plaatsgevonden binnen de geldigheidsduur van het certificaat nu de feitelijke afgifte heeft plaatsgevonden na de datum van uitvoer. Het is niet toegestaan een certificaat te gebruiken voordat het certificaat is toegewezen. De vragen van het CBB komen voort uit het feit dat de Restitutieverordening en de Certificatenverordening een ander doel en strekking hebben en dat er daarom ruimte is voor twijfel omtrent de juiste uitleg van het EU-recht en het recht op restitutie in dit geval.

MEDEDINGING

Hof Den Haag, 9 juli 2013, ECLI onbekend, zaak 200.082.997/01

Prejudiciële vragen over de werkingssfeer van artikel 101 VWEU en een bepaling in de cao op grond waarvan zelfstandigen een bepaald minimumtarief moeten ontvangen [C-413/13 FNV Kunsten]

Mededinging – kartelverbod – cao's- VWEU artikel 101 - zelfstandigen

SOCIALE ZEKERHEID

CRvB, 1 juli 2013, ECLI:NL:CRVB:2013:783

Prejudiciële vragen over het recht op kinderbijslag en opbouw AOW voor NL werknemers met een kleine baan in Duitsland, [C-382/13 Franzen]

Sociale zekerheid – verordening 1408/71 – recht op kinderbijslag en opbouw AOW voor grenswerkers

De Centrale Raad van Beroep vraagt aan het Hof van Justitie van de EU om uitleg van de Europese regels voor het recht op kinderbijslag en AOW van werknemers die in een kleine baan in Duitsland werken. Het gaat om de vraag of de Europese regels toestaan dat deze werknemer in Nederland geen recht op kinderbijslag hebben of AOW opbouwen terwijl zij in Duitsland daarop ook geen recht hebben.